

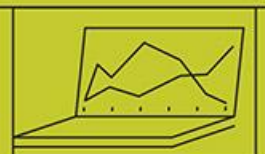
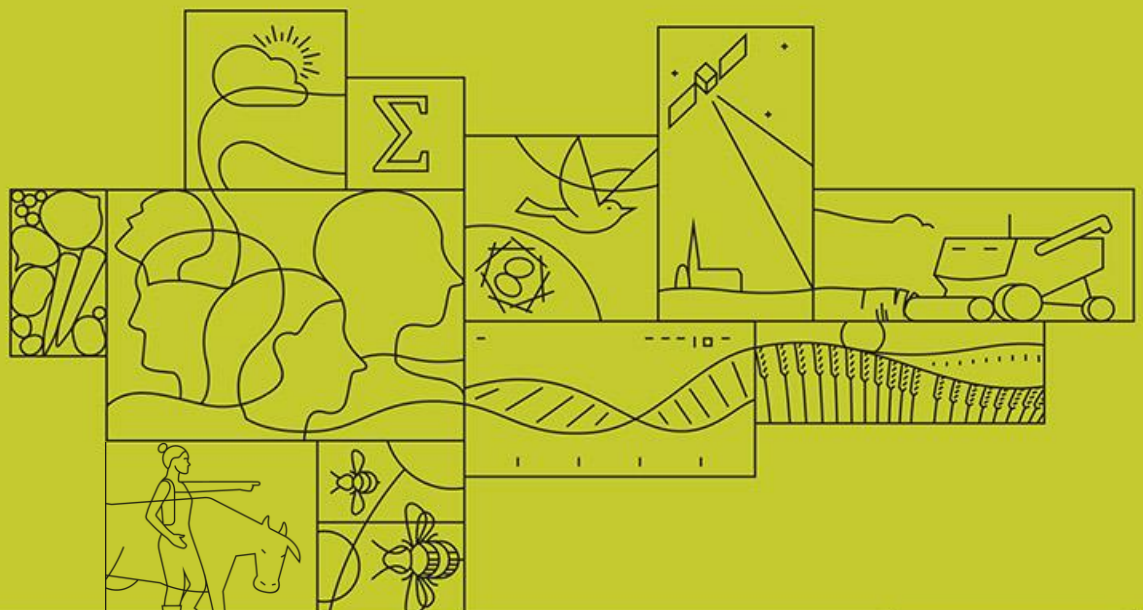

Teadmussiirde programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas. Riigihange nr 222076

Aasta aruanne

01. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023

Eesti Maaülikool,
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda,
Eesti Toiduainetööstuse Liit,
Maaelu Edendamise Sihtasutus,
Mahepõllumajanduse Koostöökogu,
Maaelu Teadmuskeskus
(Põllumajandusuringute Keskus.
Eesti Taimekasvatuse Instituut).

Sissejuhatus

Teadmussiirde pikaajalise programmi põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas (edaspidi ÜhendPIP) eesmärgiks oli olemasolevate teadmiste ja innovaatiliste lahenduste kohta teabe levitamine ning teadmussiirde tegevuste koordineerimine ja korraldamine. Programmi viidi ellu vastavalt Eesti põllumajanduse ja toidutootmise arenguvajadusele ning erinevate arengukavade eesmärkidele. Korraldati teadmussiirde tegevusi, tehes seda erinevaid osapooli kaasates nii otsustusprotsessis kui ka tegevuste elluviimisel.

Riigihanke 222076 „Teadmussiirde pikaajaline programm põllumajanduse, toidu ja maamajanduse tegevusvaldkonnas“ ehk ÜhendPIP hankijaks ehk Tellijaks oli Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (edaspidi PRIA).

Programmi aluseks olid

- maaeluministri 28.04.2015 määruse nr 46 „Teadmussiirde pikaajaliste programmide rakendamise toetus“
- maaeluministri 30.10.2019. a käskkiri nr 163 (põllumajanduse, toidu ja maamajanduse programm)

Programmi tegutses perioodil 30.03.2021 kuni 31.12.2023

Aastaaruanne tuleb kinnitada programmi juhtkogu poolt. Programmi aruanne sisaldab nii üldosa kui ka aruande lisades kokkuvõtteid iga valdkonna kohta eraldi. Lisad annavad statistilist pilti, üldosas on mustrid, korduvad küsimused ja teemapüstitused. Detailne aruanne on oluline valdkondade spetsialistidele ja elluvijatele uute detailsete tegevuste kavandamiseks.

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
Programmi töökorraldus.....	3
Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade	3
Valdkondade 2023 teise poolaasta kokkuvõtted.....	5
Valdkondade 2023 aasta kokkuvõtted	6
Programmi tulemuslikkuse analüüs.....	6
Tagasiside Tellijale	11
Lisad 1-8	12

Programmi töökorraldus

Programmi rakendamise olulised osad olid

- teadmussiirde tegevuste elluviimine,
- teabesalve arendamine ja ajakohastamine ning
- vajadusi arvestava otsustusprotsessi tagamine.

Hanke ühistäitjad olid Eesti Maaülikool (edaspidi EMÜ), Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (edaspidi EPKK), Eesti Toiduainetööstuse Liit (edaspidi Toiduliit), Maaelu Edendamise Sihtasutus (edaspidi MES), Mahepõllumajanduse Koostöökogu (edaspidi Mahekogu) ja Maaelu Teadmuskeskus (edaspidi METK, mis moodustus Põllumajandusuuringute Keskuse ning Eesti Taimekasvatuse Instituudi ühinemisel).

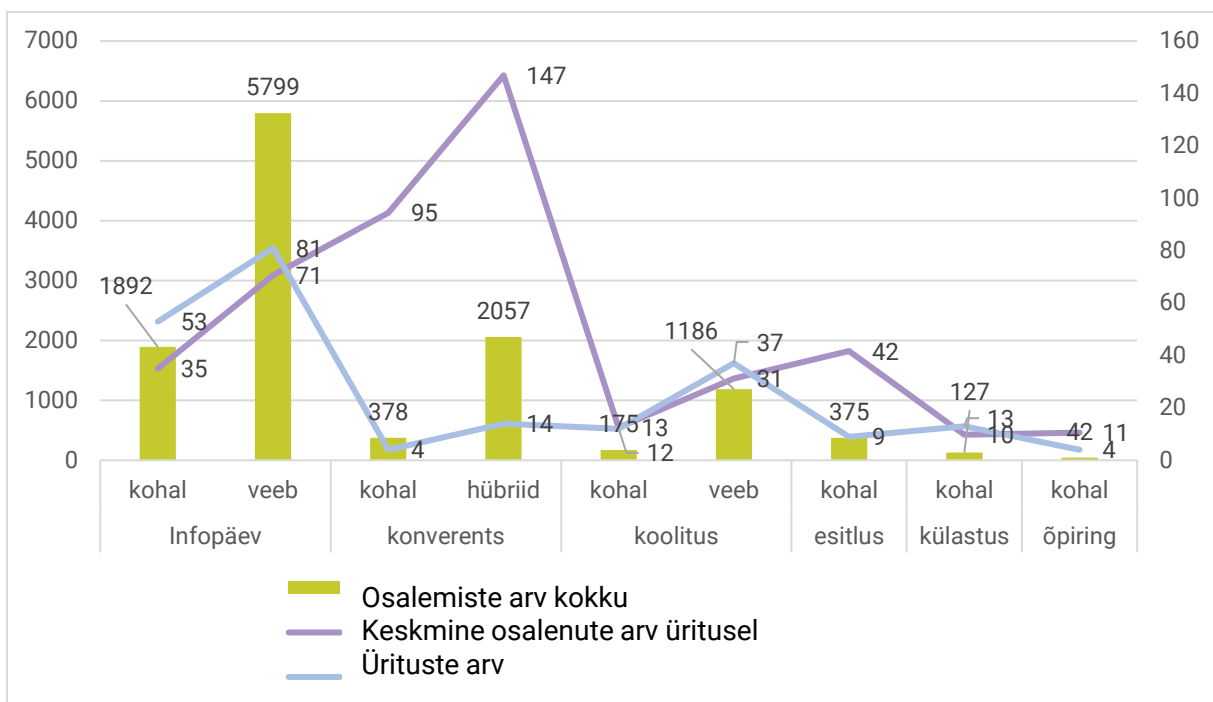
Hanke ühistäitjad jaotasid tellimuse omavahel: iga konsortsiumipartner vastutas enda elluviidavate tegevuste planeerimise ja nõuetekohase läbiviimise eest. Iga ühistäitja vastutada oli vähemalt üks teemavaldkond.

ÜhendPIPi laiapõhjalisuse tõttu on programmil üks juhtkogu ja pea igal valdkonnal eraldi valdkondlik nõukogu. Programmi tegevused, kogude koosseis ja varasemad aruanded on avaldatud teemalehel <https://www.pikk.ee/valdkonnad/teadmussiirde-pikaajalised-programmid/uhendpip/>.

Aja- ja tegevuskava täitmise ülevaade

2023. aastale kavandatud ja ellu viidud tegevuste loetelu on leitav veebis www.pikk.ee ja üksikasjalik kirjeldus on esitatud aruande lisades. Aasta 2023 viidi ellu kokku 227 osalejatega tegevust (joonis 1) hulgaliselt artikleid, videoid, taskuhäälingsid.

Joonis 1. Ülevaade ÜhendPIPi osalejatega üritustest 2023. aastal tegevuse vormi järgi

Kõige suurema keskmise osalejate arvuga – 147 inimest – olid hübriidvormis konverentsid (kohapeal ja ülekanne). Suurima osalejate arvuga olid taimekasvatuse valdkonna konverentsid Agronoomia 2023 (369 osalejat) ja Seemnefestival (296 osalejat).

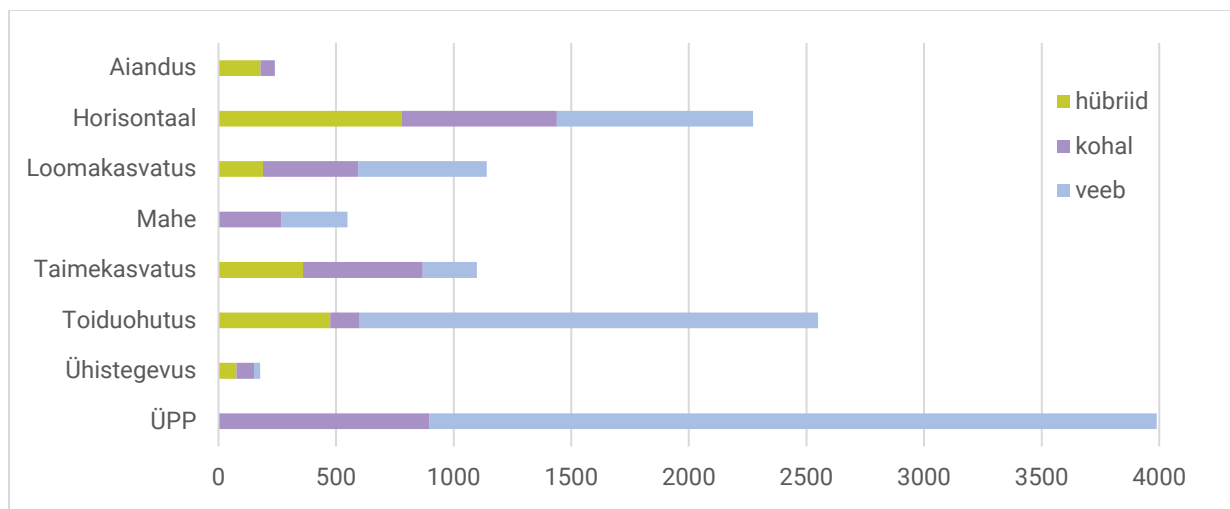
Toetusperioodide vahetumine mõjutas tugevalt inimest huvi infopäevade vastu. Veebiinfopäevade osaluste keskmine arv ulatus suisa 71 inimeseni ürituse kohta. Suurima osaluste arvudega olid ÜPP valdkonna mahetoetuste infopäevad (215 ja 224 osalejat).

Koolituste puhul on mõistetav soov hoida rühmad väikestena (keskmiselt 13/31 osalejat), et toimuvat paremini sättida vastavaks just nende osalejate vajadustele ja tempole. Samas toiduhügieeni ja –ohutuse keskastme veebipõhisel koolitusel osales rekordiliselt 62 osalejat.

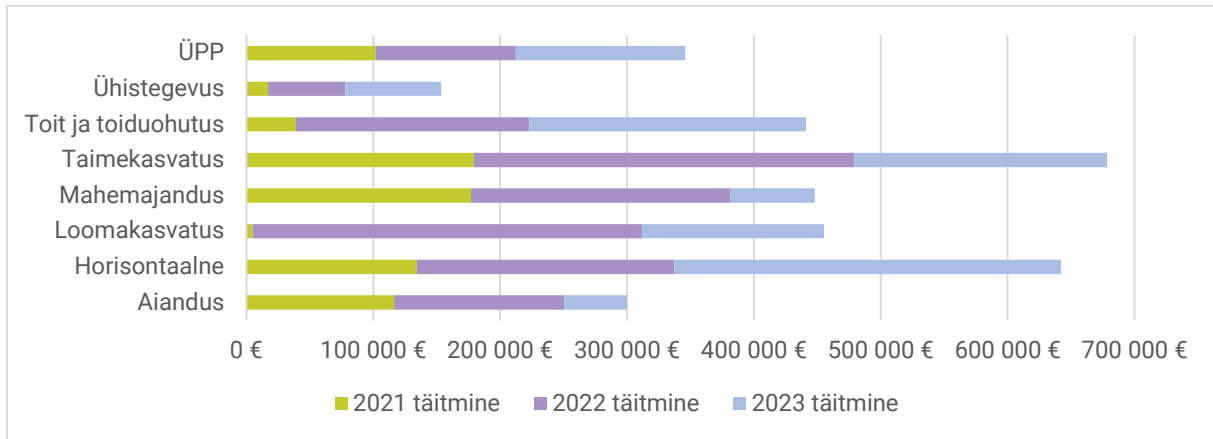
Esitluspäevi on erinevaid teemafookuse tõttu (9 iluaianduses, 61 teraviljasortide majanduskatsete puhul), külastuste hulka loeti ka õppereisid ning keskmine osalus oli 10 inimest külastuse-reisi kohta.

Kokku osaleti kõigil 2023. aasta selle programmi üritustel 12 031 korda (koolitustena korraldatud tegevustel 1361 korda). Täpne tegevuste ja osalemiste hulk on kirjeldatud valdkondade tegevuste ülevaadetes (lisad 1-8). Valdkondade viisi on osalejate kogu arv näidatud [joonisel 2](#). Selline jaotus on aga tinglik eelkõige seetõttu et logistilistel põhjustel toodi mitmed valdkondlikud tegevused kokku horisontaalse teemavaldkonna alla.

Joonis 2. Ülevaade ÜhendPIPi osalejatega üritustest 2023. aastal valdkondade viisi

Programmi eelarve (kuni 3,5 miljonit eurot) jaotati valdkondade vahel lähtudes varasemast kogemusest, varasema PIP projekti olemasolust kui valdkonna tulevikuväljavaadetest. Programm kestis 31.03.2021 kuni 31.12.2023, sarnased tegevused jätkuvad ÜhendPIP-2 ehk riigihanke 257107 raames. Ülevaade programmi eelarve kasutamisest on esitatud [joonisel 3](#). Programmile eelnesid valdkondlikud teadmussirde programmid, mis lõppesid 2021 aasta jooksul (illustratiivne eriti loomakasvatuse valdkonna puhul).

Joonis 3. Ülevaade ÜhendPIPi eelarve kasutamisest

Programmi alguses jaotatud eelarvet on valdkonniti rakendatud erinevalt ning kogu programmi ulatuse ära kasutamiseks otsustas juhtkogu (23.01.2023 istungil) valdkondade jaotust muuta, tuues jäädid valdavalt horisontaalse valdkonna eelarvesse kokku.

Valdkondade 2023 teise poolaasta kokkuvõtte

Taimekasvatuse valdkonnas perioodil juuli-detsember korraldati üks infopäev (2. oktoober Turvasmuldadel majandamine ning maaparandussüsteemid keskkonna- ja kliimaeesmärkide kontekstis) ja välja anti üks teabematerjal (Teraviljade koristusjärgne käitlemine).

Horisontaalse valdkonnas oli vormistatud kaks lepingut. Lisaks tavapärasele teemaplokkidele - juhtimine, keskkond ja digitaliseerimine – lisandusid täiendava tellimuse tõttu ka loomakasvatuse, aianduse ja toidutootmise teemad. Ellu viidi 11 infopäeva, 2 konverentsi, 5 koolitust, 2 õpiringi, 1 õppereis. Koostati ja avaldati 4+3 taskuhäälingut/artiklit, 4 teabematerjali, mitmete ajakirjade numberid ja infolehtede artikleid. Detsembris valminud tasuhäälingute levitamisele keskendutakse järgmises riigihankes.

Mahemajanduse valdkonnas toimus teisel poolaastal 3 infopäeva, õppereis Leetu ja mahetoitlustajate juhendamisi. Mahemajanduse valdkonna teemasid hõlmatakse teisel poolaastal ka horisontaalse ja ÜPP valdkonna raames ning teadmussiirde tegevuste elluviimine jätkub ÜhendPIP-2 riigihankes.

Toidu ja toiduohutuse valdkonnas toimus teisel poolaastal 24 üritust. Infopäevad ja koolitused toimusid enamasti veebikeskkonnas ning käsitlesid nii korduvaid teemasid toiduohutusest (nt toiduhügieeni keskaste) kui ka uuendustest (õigusaktid, teadustulemused). Hoolimata lepingumuudatusest novembrikuus jäi viimasel hetkel siiski tegemata veel toidu jälgitavuse infopäev. Teabematerjalide ettevalmistamine võttis oodatust kauem aega ning mõni tuli tellimusest tühistada või lükata järgmise riigihanke tegevuste hulka.

Ühistegevuse valdkonnas viidi poolaastal ellu üks ettevõtte külastus, 2 infopäeva ja 2 õpiringi. Korraldajate ja lektorite ajakava tõttu ei olnud mitmeid infopäevi või koolitusi võimalik ellu viia sihtrühmale sobilikul ajal ning tellimust tuli vähendada. Viimasel hetkel jäi korraldamata ka

riskijuhtimise teemaline täienduskoolitus. Aasta lõpus hoogustus ettevõtete ja ühistute huvi juhendamise vastu seoses tootjaorganisatsioonide toetuse ehk sekkumise võimaluste avanemisega ja kvaliteedikavade parema mõistmisega.

Põllumajanduspoliitika valdkonnas korraldati 2023. teisel poolaastal 18 veebiinfopäeva ning valmis üks trükimaterjal Mahepõllumajanduse nõuete selgitustega. Traditsiooniliselt toimuvad septembris noorte põllumajandustootjate toetuse infopäevad, ja aasta lõpus mahepõllumajanduse, mulla ja ning veekaitse teemade infopäevad. Huvi õppe järele on tõstnud oluliselt vajadus mõista uue toetusperioodi nõudeid.

Aianduse ja Loomakasvatuse valdkondades lõpetati kõik kavandatud tegevused esimesel poolaasal. *Toimusid ÜhendPIP-2 ja Horisontaalse valdkondade temaatilised üritused*

Valdkondade 2023 aasta kokkuvõte

Kokku osaleti 2023. aastal ÜhendPIPi sündmustel 12 031 korral, keskmine osalejate arv 52. Konverentside puhul oli keskmine osalejate arv 135, täienduskoolituste puhul keskmine osalejate arv 26, infopäevade puhul oli keskmine osalejate arv 57 (suurimad 224/215 osalejaga mahetoetuste infopäevad). Joonis 1 osalejate statistikaga on leitav selle aruande alguses.

Aasta lõpul oli võimalik siiski lepingujärgset tellimust korrigeerida. Ära jäänud ürituste võrra suurendati artiklite ja taskuhäälingute arvu..

Lisaks eespool nimetatud valdkondadesse jaotamise tinglikkusele moonutab ÜhendPIP-1 projekti tegevuste ülevaadet 2023. aastal olukord, et 30. mail algas ka ÜhendPIP-2 projekt ning tegevusi toimus samastes teemades terve aasta vältel läbisegi.

ÜhendPIP-2 projekti aruande esitamise tähtaeg on 31. jaanuar 2023. Selles esitatakse 2023. aasta tegevuste kokkuvõtte tegevuste sisulise jaotuse järgi ning analüüs arvestades eelmiste kalendriaastate tegevusi.

Reasidid	Keskmine kogusumma	Osalenute arv
esitlus		41.7
Aiandus	18.5	
Horisontaal	44.0	
Taimekasvatus	49.0	
Infopäev		56.6
Aiandus	25.0	
Horisontaal	52.2	
Loomakasvatus	40.3	
Mahe	40.7	
Taimekasvatus	40.5	
Toiduohutus	61.5	
Ühistegevus	12.7	
ÜPP	71.4	
konverents		135.3
Aiandus	89.0	
Horisontaal	156.0	
Loomakasvatus	110.8	
Taimekasvatus	359.0	
Toiduohutus	158.3	
Ühistegevus	76.0	
ÜPP	62.0	
kooolitus		25.4
Horisontaal	12.8	
Loomakasvatus	15.3	
Toiduohutus	33.6	
Ühistegevus	10.0	
ÜPP	30.8	
külastus		9.8
Horisontaal	8.0	
Loomakasvatus	13.0	
Mahe	12.0	
Ühistegevus	6.6	
õpiring		10.5
Horisontaal	11.0	
Ühistegevus	10.0	
Üldkokkuvõte		51.6

Programmi tulemuslikkuse analüüs

Peatükis esitame programmi tulemuslikkuse analüüsi ehk sihtrühma vajaduste kaardistamise, osalejate tagasiside, koostöö ja AKIS kontseptsiooni jälgimise kirjelduse, vastavalt aruande sisunõuetele.

Ellu viidud tegevused toimusid üle Eesti, palju sündmuseid toimus ka veebis. Välja anti teabematerjale, sh koostati veebiartikleid, salvestati loenguid, hallati teabesalve ja monitooringusüsteemi.

Sihtrühma vajaduste kaardistamine toimub nii tagasiside küsimustike abil kui sündmuste käigus suheldes. Mitmetel koolitusel soovib osaleda eraisikuid, valdkonnaga veel mitte tegelevaid isikuid ning riiklike asutuste töötajaid (kes ei ole nõuetele vastavad eelkõige täienduskoolituste, ettevõtete külastuste ja õpiringide puhul). Programmi tegevused katsid nii põllumajandusega kui ka toidu töötlemisega seotud sihtgrupe.

Soovitud ja tagasisides nimetatud teemade hulk on kirju ja kõikehõlmav, valikute tegemine sõltub paljudest detailidest. Korduvad koolitused tagavad uute tegutsejate teadmiste pagasi. Praktiliste näidetega saab tutvuda ettevõtete külastuste kaudu, suurenenud on praktikute esinemised konverentsidel. Veebipäevadele saab paremini kaasata välislooleid teistmoodi kogemusi või lahendusi tutvustama.

Näited aastate jooksul ÜhendPIP aruannetesse koondunud enim kordunud teemasoovidest

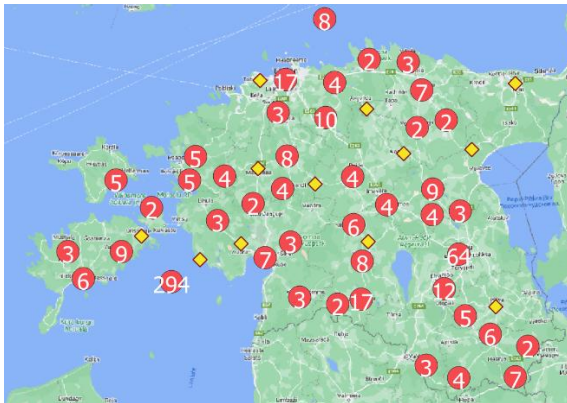
- Lähinaabrite kogemus kõikides valdkondades. Kõikide valdkondade teadlaste viimase aja uurimuste tulemused ja praktilised näited
- Kõike rohepöörde valguses, ettevõttele tasuvuses ja toetuste saamise kohta - seadusandlus ja reaalne elu. Kuidas on teised saanud hakkama rohepöörde nõuete rakendamisega ja kas midagi on tänu sellele juba Eestis, Euroopas, maailmas paremaks läinud?
- Muld, mullarikkus, elurikkus, permakultuur ja kompost.
- Mullaseire ja IT lahenduste kasulikkus ettevõttele
- Väetised (mahe ja tava), hinna probleem, täppisväetamine - pragune olukord, kellegi reaalne kogemus ja tulevikuvaade
- Kartul, maasikas, mustikas, vaarikas
- Erinevate sortide võrdlus ja kasvatustehnoloogiad puuviljadele, marjadele, teraviljadele, köögiviljadele, ilutaimedele, heintaimedele kliimamuutuste võtmes
- Erinevate liikide (linnud, loomad) võrdlus ja sobivus Eesti kliimasse, lähinaabrite kogemus
- Digilahendused aiandusse, taimikasvatuse, kastmine ja valgus, loomakasvatud
- Silo (sh nt ka spetsiifilisemalt piima- ja lihavedele);
- Toote turundus. Toit ja sööt rohepöördes.
- Süsiniku jalajälge, -krediidi, praktikate tegelik olukord ja tulevik, CO2 kvoodi arvutused
- Taastava põllumajanduse viimase aja uuendused; sõnnik
- Kliimamuutuste mõju taimikasvatusele ja sellega kohanemine Eestis, lähinaabrite näited
- Põuakindlad taimed, Vahekultuurid, Rohumaaribad;
- Haigused, kahjurid, tõrje, ravi ja vältimine (igas valdkonnas)
- Poliitiline olukord, ministeerumi arengusuunad ja reaalsed soovid - mida see ettevõtetele ja põllumajandusele tähendab?
- Kaugseire kasu ettevõtetele (valdkonnad)
- Finantside teemad reaalse ettevõtte näitel, päris numbritega
- Kuidas juhtida juhte? Inimeste ja organisatsioonide juhtimise kogemuslood, reaalsed näited ja praktilised meetodid
- Biomajandus, ringmajandus - seadusandlus, reaalne elu; Ökosüsteemi teenused - reaalne elu
- Väikepõllumajandustootmise turg - praktilised kogemused, võrdlused lähinaabritega. Eestis kasvatatud toodete kuvand, turustamine - lähinaabrite kogemused

- Kinnisperioodi söötmine ja ravi, udara tervis; Vasikate pidamine ja haigused, Mastiit ja muud udaraprobleemid
- Seakasvatus
- Lammaste- ja kitsekasvatus ja nende kunstlik viljastamine
- Sõratervis; Sõravärkimine, kapjade värkimine
- Lihaveisekasvatus - sh uued lähenemised välismaalt, söötmine, pidamine
- Piimaveiste aretus (füüsiliselt kohal olla klassiruumis/aatriumis); Piima ja lihaveiste poegimine ja –abi; veiste sigimine; Veiste poegimine (piim+liha)
- Karja vaktsineerimine ehk haiguste ennetamine; Robotlaudas mastiidi probleem;
- Sõnnikumajandus - seadusandlus ja regulatsioonid hobusekasvataja vaatenurgast
- Kuidas algaja metsaomanik peaks metsa majandama; maa kasutuse muutmine metsamaaks
- Mahe igas valdkonnas - praktikad, tasuvus, toetused; Mahepõllumajandusega alustamine (uuesti); Mahepõllumajanduse nõuete infopäev: taimekasvatus, loomakasvatus, töötlemine - kõik need peavad jätkuma; Mahepõllumajanduse infopäev - nõudeid tutvustav ja nende rakendamist selgitav infopäev, tekiks sisuline arutelu ja infovahetus oleks hea mahePM järelvalveasutuse ja mahesektori vahel; ÜPP mahetoetuse infopäevad (varakevad, kuulata kokkuvõtet 2023. aasta tekkinud probleemidest, praktilised soovitusid 2024. a taotlusperioodiks. Lektorid - PRIA, REM, konsulent)

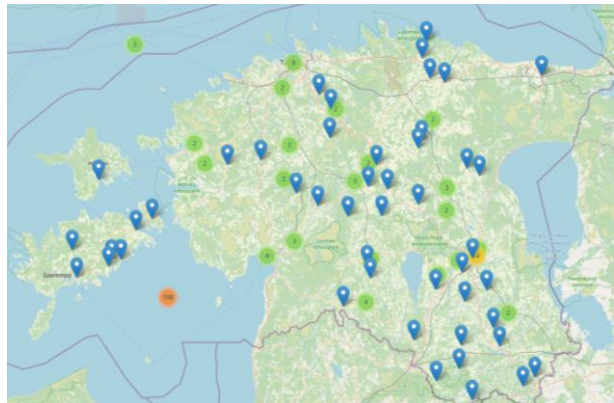

Sündmuste tagasiside näitas, et korraldatud sündmused täitsid oma eesmärgi, tagasiside korraldusele ja/või sündmusele „väga hea“ ja „hea“. Sama hästi hinnati ka lektoreid ja ettekannete sisu. Kõigi tegevuste kohta ei koostatud tagasiside küsitlusi vaid korraldati tagasiside ringi suuliselt päeva lõpus.

ÜhendPIPi raames on toimunud tegevusi nii veebis kui kontaktsena. Enamus Eesti maakondadest on sündmustega kaetud (joonis 4).

ÜhendPIPi raames **aprill 2021 kuni juuli 2023** toimunud sündmused

ÜhendPIPi raames **2023.** toimunud sündmused

Joonis 4. Ülevaade tegevuste toimumise asukohtadest

Mitmed suure eelarvega tegevused toimusid seekord esimesel poolaastal (traditsioonilised esitlustegevused, põllupäevad suvel), raamlepingu lõppemise tõttu toodi mitmed traditsiooniliselt aasta viimastel kuudel toimunud konverentsid kevadesse (nt Aianduse visioonikonverents, ühistegevuse konverents).

Konverentsid korraldatakse enamasti veebis või **hübriidsetena**, kus suurem osa osalejatest vaatab toimuvat ekraanilt. Mitmed konverentsid ja veebis toimunud infopäevad on järelvaadatavad. Mitmed tegevused korraldati **ettevõtetes**, sest õppimine üksteise kogemustest ja praktilise poole nägemine on väga oluline. Esitlustegevuste vaatlusalad on avatud terve hooaja vältel ning lisaks konkreetsele esitluspäevale toimub teabelevi kogu aasta vältel. Valdkonnas pikalt tegutsenud ettevõtjad väärtustavad väikse osalejate arvuga tegevusi nagu õpingid ja õppereisid. **Välislektorite** kaasamine on jätkuvalt väga vajalik, kuna sektori arendamiseks on vaja näidete, kogemuste ja täiendava teabe hankimist ka teistest riikidest. **Veebis** toimuvad infopäevad ja koolitused on muutunud normaalsuseks.

Kuigi salvestuste järelevaatamise võimaldamine mõjutab ilmselt jätkuvalt inimeste kohusetunnet ja sündmuse toimumise ajal osalemist, ollakse salvestuse vaatamise võimaluse eest tihti tänulikud. Eriti konverentside tagasisides märgiti korduvalt, et päev oli pikk ning sisutihe ja mitmeid ettekandeid, kas ei olnud võimalik otseülekandes jälgida või soovitakse neid uuesti vaadata.

Tegevuste läbiviimise üks osa on tagasiside küsimine. Tagasiside annab võimaluse igale osalejale oma mõtted ja kogetu tagasi peegeldada endale läbimõeldult. Korraldaja jaoks on tagasiside väärtuslik töövahend veelgi paremate tulemuste saavutamiseks.

Tagasisidest selgus, et info sündmuste kohta liigub kõige mõjusamalt tuntud korraldajate infokanalite kaudu. Samas sündmuste info võiks jõuda ka kõige väiksemate ettevõtete ja asjaarmastajateni - sedasi areneb valdkond veelgi tõhusamalt ja arengu- ja teadmiste tase on ühtlasem kogu Eestis. Tagasiside andjatest rohkem kui pooled märkisid, et soovivad korraldatavate sündmuste infot saada edaspidi otse oma e-posti aadressil, et saaks võimalikult varakult planeerida aja vajalikul koolitusel osalemiseks.

Kahjuks vastab elektroonilistele tagasiside küsimustikele vaid 10-25% osalenutest. Tegevuse üldist korraldust ja lektoreid hinnati üldiselt „väga hea“ ja „hea“. Veebis toimunud sündmuse korral on madalamate hinnangute põhjuseks toodi üldjuhul tehnilised tõrked või osaleja enda ebastabiilne internetiühendus. Viimasel ajal on tagasiside hakatud koguma ürituse lõppedes tehes kohapealne tagasisidering (mis meelde jäi?) või järsgelt, intervjuuerides ka korraldajat või lektoreid.

Osalejate poolt hinnati kõrgelt lektoreid, kelle ettekanne/loeng on läbimõeldult ülesehitatud, kergesti jälgitav, arusaadav ja professionaalse keelekasutusega. **Sügavalt väärtustati kogemuste jagamist praktikute poolt.** Korraldajad ja koolitajad mõtestasid edasise tegevuse suundi.

Üritustel osalejate soovitud tegevuste korraldamiseks:

- Alati teooria (vähem) ja praktiline pool koos, pigem huvitab reaalne elu
 - Ettevõtte külastus ja nende kogemus
 - Kogemuslugude jagamise võimalus
 - Pausid pikemad võrgustamiseks ja suhtlemiseks
 - Õpingid, praktiliselt ise midagi läbi teha
 - Finantsteemadel - reaalse elu päris näited päris arvudega, mitte välismaa näidetega
- Sama üritus erinevates Eesti piirkondades/ettevõtetes
- Põllumees tahab teada pigem praktilist poolt -

- seadusandlus
 - paberimajandus
 - raamatupidamine
 - investeeringu suurus
 - toetuste olemasolu ja kvalifitseerumine
 - tasuvusanalüüs
 - praktilised esimesed sammud ja töö
 - edasised töövõtted ja hooldus
 - tuleviku vaade
- Konverentsi päeval olgu konkreetne üks temaatika ja väiksemad kõrvalteemad
 - Aruteluringideks rohkem aega - nt mahepõllumajanduse järelvalveasutuse ja mahesektori vahel

Teabematerjalid (joonis 5) valmivad enamasti vaid elektroonilistena. Veebimaterjalid on avaldatud pikk.ee uudistena ja ÜhendPIP [teavikute nimekirjas](#), lisaks avaldatakse neid konsortsiumipartnerite veebilehtedel ja sotsiaalmeedia kanalites. Teabematerjalide ilmumisest annavad teada infokirjad- infolehed, otsepostitused.

Joonis 5. Näited valminud materjalidest

Suurenenud on videote ja taskuhäälingute väljaandmise hulk. Kokku valmis esimesel poolaastal 15 taskuhäälingut (horisontaalne ja ühistegevuse valdkond), teisel poolaastal veel mitmeid häälinguid ja videoid. 2023. aastal ilmus palju lambakasvatuse praktilise korraldamise videoid (nt karjavalvekoerte kasutamine).

Väga palju infopäevi ja konverentse on salvestatud järelvaadatavaks, lisaks on avaldatud eelkõige infopäevade ja konverentside ettekannete slaidid. Nende avaldamine teabesalves hõlpsamalt leitaval moel jätkub ÜhendPIP-2 projektis.

Programm toetas mitmete elektrooniliste keskkondade ülalhoidmist ja haldamist, eelkõige esimesel poolaastal. Lisaks veebilehele www.pikk.ee, selle alamlehele <https://teabesalv.pikk.ee/> ja <https://toiduteave.ee/>, hallati ka taimekaitse monitooringusüsteemi hetkel veel METKi poolt eraldiseisvas süsteemis.

Ühistäitjate esindajad **tutvustavad** ÜhendPIP-ist väljaspool konkreetseid tegevusi ja koguvad taustateavet teabevajaduste ning ootuste kohta. Tegevuste elluviijad ja valdkondade juhid saavad

teavitusi oma meililistide kaudu vastava valdkonna teemade vastu huvi üles näidanud inimestele ja jagavad infot erinevate sotsiaalmeedia kanalite kaudu. Partnerid aitavad kaasa sündmuste vastastikuse teavitamisega.

Tagasiside kohaselt saadakse sündmuste kohta teavet valdavalt **otsepostituste** kaudu. Lisaks partnerite senistele infokirjadele alustas sellel poolaastal ka pikk.ee uudiskiri (automatiseeritud lahendus pikk.ee uudiste ja ürituste nimekirjadega) - <https://www.pikk.ee/liitu-uudiskirjaga/>.

ÜhendPIP toetab koostöö harjutamist teadmiste levitajate ja valdkondade vahel ning selleks on vaja nii tegevuste pidev seire kui ka paindlikkus projekti elluviimisel. Vastavalt tehnilisele kirjeldusele tuleb programmi elluviimise käigus jälgida teadmussiirde ja innovatsiooni terviksüsteemi (**AKIS**) **kontseptsiooni**. ÜhendPIPi terve olemus järgib AKIS kontseptsiooni. Erinevaid AKIS osapooli (põllumajandussaaduste tootjad ja töötajad, teadus- ja koolitusasutused, ametiasutused, nõustajad, meedia) esindavad nii ühistäitjad kui juhtkogusse ja nõukogudesse kaasatud isikud.

ÜhendPIPi panus AKIS strateegia rakendamiseks (vastavalt EL soovitudele¹) on:

- teabevoogude tugevdamisel – osalejale enamasti tasuta ürituste korraldamine, regulaarsete sündmuste korraldamine (sh tuntud sündmuste seeriade jätkamine) ning elektrooniliste ja trükitud infokirjade väljaandmine;
- teadusuuringute ja praktika seoste tugevdamisel – esitlused katsekeskustes, teadusprojektide tulemuste tutvustamine infopäevade ja esitluste käigus, tegevused ettevõtetes kohapeal, praktikute ja teadustöötajate kaasamine samadele sündmustele;
- põllumajandusettevõtete nõustamisteenuste tõhustamine – juhendamisteenuste tellimine valdkondades kus traditsiooniline nõustamisteenus ei toimu (ühistud, mahetoitlustamine), nõuandeteenistuse ning konsulentide rakendamine (nii korraldaja, lektorite kui ka autoritena);
- interaktiivse innovatsiooni tugevdamine – innovatsioonitegevuste näidete esitlemine nii teabesalves tabelite kui ka uudistena, ettekannetena info- ja esitluspäevadel;
- digitaalsusele ülemineku toetamine – digirakenduste tutvustamine, teabesalve haldamine.

ÜhendPIPi koos toimetamine võimaldab rohkem jälgida, mida või millisel moel teises valdkonnas tegutsetakse ning seeläbi teineteiselt õppida või ühiseid ressursse jagada. Teadmussiirde programm täitis AKIS raames eelkõige osalistele väga erinevates vormides kokkusaamisi võimaldavat rolli. Ilma usalduseta koostööd ei teki.

Tagasiside Tellijale

Koostöö Tellija ja ministeeriumi esindajatega on olnud konstruktiivne ning tõhus. PRIA on väga operatiivselt andnud tagasisidet raamlepingu tehniliste nüansside kohta ning kaasa mõtelnud praktilisele korraldamisele.

Täienduskoolituste, õpiringide ja ettevõtete külastuste puhul **takistab abikõlblike osalejate piirang** teemast ja koolituse sisust huvitunutel osalemist ning tekitab mitteabikõlblike osalejate pahameelt

¹ EU SCAR AKIS (2019), [Preparing for Future AKIS in Europe](#). Brussels, European Commission. lk 16, vt ka maainfo.ee

tegevuse elluviija vastu. Erinevate toetuste puhul kohustuslikest koolitustest osavõtjate andmete kandmine PRIA andmebaasi võtab palju täitjate väärtuslikku tööaega.

Programmi tehnilise kirjelduses on nõutud taimetehnikajate **monitooringusüsteemi** haldamine ja teabesalve haldamine, nende tegevuste tellimuse kinnitamine nõukogu/juhtkogu otsusega on liigne formaalsus.

Lisad 1-8

Lisad 1-8 on esitatud eraldi dokumentidena, kuna tegevusi oli palju ning aruande osad on mahukad.

- Lisa 1 Aianduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 2 Horisontaalse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 3 Loomakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne (esimene poolaasta)
- Lisa 4 Mahemajanduse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 5 Taimakasvatuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 6 Toidu ja toiduohutuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 7 Ühistegevuse valdkonna tegevuste aruanne
- Lisa 8 Ühise põllumajanduspoliitika rakendamise abinõude valdkonna tegevuste aruanne